

Interview met minister Kajsa Ollongren voor KBO-PCOB.

Namens onze achterban zouden we graag uw antwoorden krijgen op de volgende vragen:

Is de veiligheid rond stemmen goed geregeld?

Ja, samen met alle gemeenten zetten we alles op alles om er voor te zorgen dat iedereen ook in coronatijd veilig kan stemmen. Bij deze verkiezing kunnen kiezers op woensdag 17 maart hun stem uitbrengen in het stemlokaal. Daarnaast openen op maandag 15 en dinsdag 16 maart in elke gemeente al een aantal stemlokalen, vooral voor kiezers die als gevolg van het coronavirus tot de risicogroepen behoren. Kiezers die niet naar het stemlokaal kunnen of willen gaan, kunnen ook iemand machtigen om voor hen te stemmen. En kiezers van 70 jaar en ouder kunnen bij deze verkiezing ook per brief stemmen.

In de stemlokalen nemen we concrete maatregelen. Die zijn zo ingericht dat kiezers bij het stemmen 1,5 meter afstand kunnen houden van andere kiezers en van de leden van het stembureau. In het stemlokaal wordt aangegeven hoe kiezers moeten lopen om 1,5 meter afstand te houden. Bij de ingang en uitgang van het stemlokaal staat desinfectiemiddel klaar. De stembokjes en andere zogenoemde contactpunten, zoals deurklinken en deurposten worden elk half uur schoongemaakt. In het stemlokaal moet natuurlijk ook een mondkapje worden gedragen. In elk stemlokaal staat een stembureaulid bij de ingang. Hij of zij ziet erop toe dat kiezers alleen het stemlokaal binnen kunnen gaan als er voldoende ruimte is om 1,5 meter afstand te kunnen houden. Dit stembureaulid let er ook op dat kiezers hun handen desinfecteren en een mondkapje dragen.

Kiezers die in een stemlokaal gaan stemmen, doen zelf van tevoren een gezondheidscheck. Deze check ontvangen ze bij hun stempas en bestaat uit enkele vragen over het coronavirus. Als een kiezer een van die vragen met 'ja' moet beantwoorden, dan wordt gevraagd om niet te gaan stemmen in het stemlokaal. Deze kiezers kunnen dan via de achterkant van hun stempas iemand machtigen om hun stem voor hen uit te brengen. Op de achterkant van de stempas staat hoe dat werkt.

Om in het stemlokaal te mogen stemmen moeten kiezers hun stempas overhandigen aan het stembureau. Tussen de stembureauleden die dit werk doen en de kiezer is een kuchschermscherm geplaatst. Kiezers kunnen hun identiteitsbewijs voor het kuchschermscherm tonen. De stembureauleden die de stempas aannemen en het stembiljet en het schone potlood uitreiken, dragen wegwerphandschoenen.

Met al deze maatregelen zorgen we er voor dat ook in deze coronatijd iedereen zijn stem veilig kan uitbrengen. En ik roep alle kiezers op, jongeren én ouderen, om gebruik te maken van die mogelijkheden. Want elke stem telt!

Worden de mensen die het stembureau bemannen bijvoorbeeld van tevoren getest?

Bij de leden van het stembureau wordt dezelfde gezondheidscheck afgenomen die ook alle kiezers krijgen thuisgestuurd. Zij zijn alleen stembureaulid als zij alle vragen met 'nee' hebben beantwoord. Verder kunnen stembureauleden en tellers die geen klachten hebben,

zich ook vóór en eventueel ná het werken op een stembureau vrijwillig laten testen op het coronavirus.

Hoe wordt geborgd dat het niet te druk wordt bij de stemhokjes?

Het stembureaulid dat bij de ingang van elk stemlokaal staat, ziet erop toe dat kiezers alleen het stemlokaal binnen kunnen gaan als er voldoende ruimte is om 1,5 meter afstand te kunnen houden. En alle stemlokalen zijn dus zo ingericht dat kiezers 1,5 meter afstand kunnen houden.

Wat moeten kiezers van 70 jaar en ouder doen als ze hun stem per brief willen uitbrengen?

Uiterlijk 3 maart ontvangen alle kiezers van 70 jaar en ouder hun stempluspas thuis. Met die pas kunnen zij stemmen in het stemlokaal, iemand machtigen of per brief stemmen. Tussen 26 februari en 11 maart ontvangen zij thuis ook de documenten, de briefstembescheiden, die ze nodig hebben als ze per brief willen stemmen. Daar zit een stapsgewijze uitleg bij hoe zij hun stem per brief kunnen uitbrengen.

Het is heel belangrijk dat ze die goed lezen. Want het is immers een nieuwe manier van stemmen en dat gaat anders dan het stemmen in het stemlokaal. De briefstemmer moet allereerst een keuze op het briefstembiljet maken en dan het biljet stoppen in de envelop waarop staat 'deze envelop is alleen bestemd voor het briefstembiljet'. Vervolgens moet de kiezer zijn stempluspas pakken en ondertekenen. Daarna stopt hij de stempluspas en de briefstembiljetenvelop in de envelop waarop staat 'Retourenvelop'. De retourenveloppe is al voorgeadresseerd en gefrankeerd. Het enige dat de kiezer dan nog moet doen is het versturen van de briefstem. Dat kan per post, of door de stembrief af te geven bij een van de afgiftepunten voor briefstemmen in de gemeente.

Kiezers die extra uitleg willen of vragen hebben, kunnen ook bellen met de telefonische informatielijn 0800 – 1351. Ze kunnen ook kijken op www.elkestemtelt.nl. Daar staan veelgestelde vragen en antwoorden over briefstemmen en een filmpje dat uitlegt hoe het briefstemmen werkt.

Met de post gaat het niet altijd goed, niet alle brieven en kaarten komen immers aan; hoe weten we zeker dat de briefstemmen op tijd komen en allemaal worden meegeteld?

Het is heel belangrijk dat de briefstemmen op tijd aankomen. In de uitleg die kiezers van 70 jaar en ouder thuish krijgen, staat aangegeven hoe ze hun briefstem op tijd kunnen versturen. Zij kunnen hun briefstem op de post doen voor 12 maart 17.00 uur. Als de kiezer zelf de briefstem wil afgeven bij de gemeente dan kan dat ook. Er zijn afgiftepunten bij alle gemeenten. Deze afgiftepunten zijn op werkdagen geopend van woensdag 10 maart tot en met dinsdag 16 maart 2021 van 09.00 tot 17.00 uur. En op woensdag 17 maart van 07.30 tot 21.00 uur.

Kiezers kunnen hun briefstem nog inleveren op 17 maart tot 21.00 uur bij een afgiftepunt voor briefstemmen. Hoe komen hun stemmen dan daarna bij de stemmentellers, worden die wel (goed) meegeteld?

De afgiftepunten voor briefstemmen zijn inderdaad open tot 17 maart 21 uur. Daarna worden deze stemmen door de gemeente verzameld en per transport overgebracht naar een briefstembureau. Daar worden ze geteld, zoals ook alle andere uitgebrachte stemmen die avond worden geteld. Briefstemmen die tot en met dinsdag 16 maart al zijn binnengekomen, kunnen door het briefstembureau op 17 maart vanaf 07.30 uur worden geteld.

Wie telt de briefstemmen?

Voor de briefstemmen worden speciale stembureaus ingesteld. Elke gemeente heeft minimaal één briefstembureau. De leden daarvan worden door de gemeente benoemd. Het werk van de briefstembureaus gebeurt, net als bij de stembureaus in de stemlokalen, in het openbaar.

Hoe wordt het stemgeheim gewaarborgd?

Het waarborgen van het stemgeheim gebeurt op het stembureau niet anders dan tijdens vorige verkiezingen. Kiezers leveren hun stempas in bij de leden van het stembureau en ontvangen een stembiljet. Dat stembiljet vullen de kiezers in het stemhokje in waar niemand kan zien welke keuze de kiezer maakt. De kiezer stopt daarna het stembiljet in de stembus.

Is dat wel geborgd bij stemmen per post?

Bij het briefstemmen is het stemgeheim op een andere manier gewaarborgd. Het briefstembureau maakt de retour envelop open en haalt daaruit de stempas. Die wordt gecontroleerd, zoals dat ook gebeurt in het stemlokaal. Is de stempas in orde dan wordt de enveloppe met het briefstembiljet in de stembus gedaan. Zo wordt bij het briefstemmen de identiteit van de kiezer (die staat op de stempas) gescheiden van de stem van de kiezer. Pas als het briefstembureau overgaat tot het tellen van de briefstemmen worden de enveloppen met de briefstembiljetten geopend. Het tellen van de stembiljetten gebeurt verder op dezelfde wijze als de stembiljetten die in de stemlokalen worden geteld.

Hoe wordt voorkomen dat iemand meerdere briefstembiljetten instuurt?

Iedere stemgerechtigde kiezer van 70 jaar en ouder ontvangt thuis de briefstembescheiden met daarin een briefstembiljet. Als ze per brief willen stemmen, moeten ze het briefstembiljet invullen, dit in de briefstembiljetenvelop doen en die, samen met hun stempluspas, in de retour envelop doen. Een briefstem telt alleen maar mee als er een stempluspas is meegestuurd. Als met één stempluspas meerdere briefstembiljetten worden meegestuurd, tellen deze niet mee.